

Pobjeda, 18 March 2011

### **Informal payments are problem number one**

Ministry of Health, in collaboration with the Office of the World Health Organization in Montenegro and UNDP, has recently conducted a survey to assess the integrity of the health system in our country, and its results will be used for the determination of health policy measures, as well as for the introduction of new models of payments.

The research was conducted solely for the purpose of creating health policy and formulating concrete measures based on evidence and relevant data. This represents a preferred practice at the global level, and the aim is to further improve the availability and quality of health services in Montenegro, said Head of the WHO in Montenegro Ms. Mina Brajovic.

### **Informal payments**

The focus of the research was, in line with the WHO recommendations, on informal payments as a manifestation of corruption in the provision of health services.

Informal payments are giving to an individual or institutional provider of services in-kind or in cash, outside of the official channels of payments, and whose costs should be covered by the health care system, explained Brajovic. She emphasized that this form of corruption requires priority solutions, because, as she said, it affects every citizen, and it affects most the poor part of the population and it jeopardizes confidence in the health institutions.

The research has offered a review of experiences of patients and health workers in regard to the phenomenon that has been recognized as a systemic problem. The research results indicate the motives, variations, process and framework within which informal payments occur.

In order to correctly perceive the results of the research, it is necessary to carefully analyze the resulting data, and interpret the research findings in the broader context of overall economic, social and cultural reasons, which may lead to corruption in the society, in the form of informal payments, said Brajovic.



## Identifying problems

In order to provide capacities and to start resolving this problem, head of the WHO warns that it is necessary to accept and recognize its characteristics, the depth and seriousness.

Respect of the defined methodologies and the basic principles for conducting this type of a research, provided representative and reliable results that undoubtedly pointed out that the problem of informal payments and the problem of giving is equal to the problem of taking, and vice versa. It is about a problem of asking for and accepting to provide what is required for the health as the most significant capital of the individual, said Brajovic.

The research results indicated the need to strengthen capacity to control and provide quality health care, better monitoring of the performance of service providers. Also, it is necessary to carefully examine the capacity of the private sector and its role in terms of participation in the provision of health services for further improving access to health care in Montenegro said Brajovic.

## Culture change


As she stated, the key message is that research must work intensively on developing awareness of citizens to change the culture, attitudes and habits to pay because of the feeling of gratitude. This serves to mask and make a completely unacceptable concept become acceptable, in circumstances where because of the sensitivity and vulnerability of the one who gives, these payments often constitute blackmail or extortion, warned Brajovic.

\*\*\*\*\*

Pobjeda, 18 March, 2011

## **Neformalno plaćanje problem broj jedan**

PODGORICA Ministarstvo zdravlja, u saradnji sa kancelarijom Svjetske zdravstvene organizacije u Crnoj Gori i UNDPom, nedavno je uradilo istraživanje za ocjenu integriteta zdravstvenog sistema u nasoj



zemlji, a njegovi rezultati ce se koristiti za odredivanje mjera zdravstvene politike i uvođenje novog modela placanja.

Sprovođenje istraživanja bilo je isključivo u funkciji kreiranja zdravstvene politike i formulisanja konkretnih mjera zasnovanih na dokazima i reprezentativnim podacima. To predstavlja poželjnu praksu na globalnom nivou, u cilju daljeg unapređenja dostupnosti i kvaliteta zdravstvenih usluga u Crnoj Gori kazala je za Pobjedu sefica kancelarije SZO u Crnoj Gori Mina Brajović.

### **Neformalno placanje**


Istraživanje je, u skladu sa preporukama SZO, fokusirano na neformalno placanje kao pojavni oblik korupcije u pružanju zdravstvenih usluga.

Neformalno placanje predstavlja davanje individualnom ili institucionalnom pružaocu usluga u naturi ili gotovini, van službenih kanala placanja, čiji je trosak trebalo da pokrije zdravstveni sistem objasnila je Brajović. Ona je naglasila da ovakav oblik korupcije iziskuje prioritarno rješavanje, budući da, kako je rekla, pogađa svakog građanina, a najviše siromasni dio populacije i urušava povjerenje u zdravstvene ustanove.

Istraživanje je ponudilo pregled iskustava pacijenata i zaposlenih u bolničkom sektoru o pojavi koja je prepoznata kao sistemski problem. Rezultati istraživanja ukazuju na motive, varijacije, proces i okvir u kojem se davanja odvijaju.

U cilju ispravnog sagledavanja rezultata istraživanja, neophodno je pažljivo analizirati dobijene podatke, a zaključke istraživanja tumačiti u širem kontekstu ukupnih ekonomskih, socijalnih i kulturnih razloga, koji u društvu dovode do nastanka koruptivnih radnji u obliku neformalnih placanja kazala je Brajović.

### **Prepoznavanje problema**



Da bi se obezbijedili kapaciteti i pristupilo rješavanju ovog problema, šefica kancelarije SZO upozorava da je neophodno prihvatiti i prepoznati njegova obilježja, dubinu i ozbiljnost.

Postovanjem definisane metodologije i osnovnih načela za sprovođenje ovakvog tipa istraživanja, obezbijedeni su reprezentativni i pouzdani rezultati koji su nedvosmisleno ukazali da je problem neformalnih davanja i problem davanja jednak problemu primanja, i obratno. Radi se o problemu traženja i pristajanja da se pruži ono što se traži za zdravlje kao najznačajniji kapital pojedinca rekla je Brajović.

Rezultati istraživanja su ukazali i na potrebu jačanja kapaciteta za kontrolu i obezbjeđivanje kvaliteta zdravstvenih usluga, bolje procjene rada i učinka pružaoca usluga. Takođe, neophodno je pažljivo sagledati kapacitete privatnog sektora i njegovu ulogu u smislu učestvovanja u pružanju zdravstvenih usluga radi daljeg unapređenja dostupnosti zdravstvene zaštite u Crnoj Gori kazala je Brajović.

### **Promjena kulture**

Kako je navela, ključna poruka istraživanja je da se mora intenzivno raditi na razvijanju svijesti građana u cilju mijenjanja kulture, shvatanja i navike da se plaća iz zahvalnosti. To služi da zamaskira i učini prihvatljivim jedan posve neprihvatljiv koncept, u okolnostima kada zbog osjetljivosti i ranjivosti onoga koji daje, ova plaćanja nerijetko predstavljaju ucjenu ili iznudu upozorila je Brajović.

Šefica kancelarije SZO Mina Brajović povodom istraživanja o korupciji u zdravstvu

# Neformalno plaćanje problem broj jedan

Poruka istraživanja je da se mora intenzivno raditi na razvijanju svijesti građana i mijenjanju kulture i navike da se plaća iz zahvalnosti

Piše  
**Burdica Ćorić**

**PODGORICA** - Ministarstvo zdravlja, u saradnji sa kancelarijom Svjetske zdravstvene organizacije u Crnoj Gori i UNDP-om, nedavno je uradilo istraživanje za ocjenu integriteta zdravstvenog sistema u našoj zemlji, a njegovi rezultati će se koristiti za određivanje mjera zdravstvene politike i uvodjenje novog modela plaćanja.

Sprovedenje istraživanja bilo je isključivo u funkciji kreiranja zdravstvene politike i formulisanja konkretnih mjera zasnovanih na dokazima i reprezentativnim podacima. To predstavlja poželjnu praksu na globalnom nivou, u cilju daljeg unapređenja dostupnosti i kvaliteta zdravstvenih usluga u Crnoj Gori - kazala je za Pobjedu šefica kancelarije SZO u Crnoj Gori Mina Brajović.

## Neformalno plaćanje

Istraživanje je, u skladu sa preporukama SZO, fokusirano na neformalno plaćanje kao pojavni

oblik korupcije u pružanju zdravstvenih usluga.

- Neformalno plaćanje predstavlja davanje individualnom ili institucionalnom pružaocu usluga u naturi ili gotovini, van službenih kanala plaćanja, čiji je trošak trebalo da pokrije zdravstveni sistem - objasnila je Brajović.

Ona je naglasila da ovakav oblik korupcije iziskuje prioritarno rješavanje, budući da, kako je rekla, pogađa svakog građanina, a najviše siromašni dio populacije i urušava povjerenje u zdravstvene ustanove.

Istraživanje je ponudilo pregled iskustava pacijenata i zaposlenih u bolničkom sektoru o pojavi koja je prepoznata kao sistemski problem. Rezultati istraživanja ukazuju na motive, varijacije, proces i okvir u kojem se davanja odvijaju.

- U cilju ispravnog sagledavanja rezultata istraživanja, neophodno je pažljivo analizirati dobijene podatke, a zaključke istraživanja tumačiti u širem kontekstu ukupnih ekonomskih, socijalnih i kulturnih razloga, koji u društvu dovode do nastanka koruptivnih radnji u obliku neformalnih pla-

ćanja - kazala je Brajović.

## Prepoznavanje problema

Da bi se obezbijedili kapaciteti i pristupilo rješavanju ovog problema, šefica kancelarije SZO upozorava da je neophodno prihvatiti i prepoznati njegova obilježja, dubinu i ozbiljnost.

- Poštovanjem definisane metodologije i osnovnih načela za sprovođenje ovakvog tipa istraživanja, obezbijedeni su reprezentativni i pouzdani rezultati koji su nedvosmisleno ukazali da je problem neformalnih davanja i problem davanja jednak problemu traženja i pristajanja da se pruži ono što se traži za zdravlje kao najznačajniji kapital pojedinca - rekla je Brajović.

Rezultati istraživanja su ukazali i na potrebu jačanja kapaciteta za kontrolu i obezbjeđivanje kvaliteta zdravstvenih usluga, bolje praćenje rada i učinka pružaocu usluga.

- Takođe, neophodno je pažljivo sagledati kapacitete privatnog sektora i njegovu ulogu u smislu učestvovanja u pružanju zdravstvenih usluga radi daljeg una-



PROMJENITNA NAVIKU O PLAĆANJU IZ ZAHVALNOSTI: Mina Brajović

pređenja dostupnosti zdravstvene zaštite u Crnoj Gori - kazala je Brajović.

## Promjena kulture

Kako je navela, ključna poruka istraživanja je da se mora intenzivno raditi na razvijanju svijesti građana u cilju mijenjanja kultu-

re, shvatanja i navike da se plaća iz zahvalnosti.

- To služi da zamaskira i učini prihvatljivim jedan posve neprihvatljiv koncept, u okolnostima kada zbog osjetljivosti i ranjivosti onoga koji daje, ova plaćanja nerijetko predstavljaju ucjenu ili iznudu - upozorila je Brajović.

Seminar „Korupcija i institucije“ za službenike u državnoj upravi

# Postojanje korupcije narušava politički poredak

**PODGORICA** - Kriminal i korupcija odlikavaju situaciju u društvu i ako postoje - to je znak da je država u lošem stanju pošto se narušavaju pravila na kojima počiva politički poredak - istakao je juče profesor Fakulteta političkih nauka iz Beograda Čedomir Ćupić.

On je u okviru seminara „Korupcija i institucije“, koji je za službenike državne uprave organizovala Uprava za kadrove u saradnji sa ZAMTES-om, održao predavanje o prepoznavanju te pojave i mehanizmima za njeno sprečavanje.

- Najopasnije stanje jednog političkog poretka je kada se korupcija organizovano širi u sve sfere i postaje način života - objasnio je Ćupić, dodajući da se u društvu u kojem se potrebe i interesi zadovoljavaju na koruptivni način dovode u pitanje univerzalne vrijednosti, pravda, opšte dobro i



KORUPCIJA UGROŽAVA DEMOKRATIJU: Sa jučerašnjeg seminara

sloboda.

Prema njegovim riječima, ona dovodi u pitanje slobodni izbor i razara karakteristike demokratske političke kulture.

- To su povjerenje između građana i vlasti, odnosno značajnih segmenata službi, posebno u zdravstvu, obrazovanju i administraciji - kazao je Ćupić.

Pomoćnica direktora Uprave za kadrove Jadranka Đurković ka-

zala je da je cilj seminara jačanje administrativnog kadra, što podrazumijeva proširivanje znanja i vještina zaposlenih.

- Polaznicima je omogućeno da se na vrijeme upoznaju sa mogućim preventivnim mjerama protiv korupcije, kao i sa relevantnim međunarodnim dokumentima i nacionalnom zakonskom regulativom - kazala je Đurković. **SL.R.**

Povodom reagovanja CEED Consultinga

# Smjesta prestanite da uznemiravate

**PODGORICA** - Autori reagovanja na tekst „Grupni portret bez slike i rama“ nemaju obavezu da razumiju njegovu suštinu, ali ni pravo da javno obezvreduju pouzdane, iako nezvanične informacije - ko je, kako i gdje anketirao Cetinjane.

Apsolutno je tačno, a to je autoru teksta potvrdilo desetak Cetinjana, da su anketirani kupci u jednom cetinjskom marketu, a anketarka je bila radnica u toj trgovini. I još nešto:

Anketarku je u ovaj posao uključio, zvanično za anketiranje angažovani student medicine, a u kojoj ste mjeri zaštitili anonimnost i ispitanika i anketara, neka procijene čitaoci. Uzgred, student i kasirka su rođeni brat i

sestra. Toliko o metodologiji u skladu sa najboljom praksom.

Potpuno sam, međutim, saglasan sa autorima reagovanja vezano za apel, odnosno - kako su napisali - zahtjev da „svi oni koji su uspjeli da saznaju imena anketara i ovih dana putem telefona ili direktno vrše na njih pritisak, smjesta prestanu da ih privatno uznemiravaju“. Samo ću još dodati: Smjesta bi trebalo prestati sa bilo kakvim improvizacijama prilikom bilo kakvih istraživanja javnog mnijenja, a naročito kada se radi o temama od osobite važnosti i za društvo u cjelini i za svakog građanina pojedinačno, pa bio on Cetinjanin ili Nikšićanin, ljekar ili pacijent.

**Radomir Tomić,**  
novinar Pobjede

## Izabrani popisivači za Podgoricu

**PODGORICA** - Komisija za popis stanovništva, domaćinstava i stanova u 2011. godini za područje glav-

nog grada, od prijavljenih 2.489 kandidata sa potpunom dokumentacijom, odabrala je 781 popisivača

## Posao za oko 5.000 nezaposlenih

**PODGORICA** - Uredbu o subvencijama za zapošljavanje teže zaposljivih lica juče je usvojila Vlada. Procjenjuje se da će uz njenu pomoć posao naći između 4.500 do 5.000 lica, ili oko 30 odsto teže zaposljivih.

- Uredba se odnosi na lica koja su teže zaposliva, a imaju manje od 40 godina života, kojih na evidenciji zavoda ima oko 17.000, zatim na nezaposlene koji pripadaju populaciji Roma, Aškalija i Egipćana, tehno-ekonomske viškove, pripravnike koji nakon pripravnčkog zasnaju radni odnos na neodređeno vrijeme, lica koja će se zaposliti u javnim radovima i nezaposlene sa više od 25 godina staža osiguranja - objasnio je nakon sjednice Vlade ministar rada i socijalnog staranja Suad Numanović.

Ministar je objasnio da Vlada želi da stimulise zapošljavanje domaće radne snage na sezonskim poslovima. On je dodao da će od ove uredbe koristiti imati i poslodavci. - Na zaradu od 300 eura obaveze poslodavca bile bi 121 euro, a subvencije 77. To bi stimulisalo poslodavce da zapošljavaju domaću radnu snagu i teže zaposlive na sezonskim poslovima. **Mr.M.**

## Rigorozno protiv pušenja

**PODGORICA** - Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, koji je Vlada juče usvojila, proširen je i preciznije određen pojam otvorenog i zatvorenog javnog prostora u kojem je zabranjeno pušenje. - Pooštrene su kazne za nepoštovanje njegovih odredbi i propisano je kažnjavanje poslodavca, odgovornog lica i fizičkog lica koje krši zabranu pušenja - saopšteno je nakon sjednice, na kojoj je ocijenjeno da dosadašnji zakon nije dao očekivane rezultate. **Mr.M.**

## Vrijednosti slobode

**PODGORICA** - Sporazum o saradnji i partnerstvu, koji se odnosi na širenje patriotizma, građanske lojalnosti i antifašizma među mladima, potpisali su juče predsjednik SUBNOR-a i antifašista Crne Gore Andrija Nikolić i visoki komesar za pitanja pripadnika otpora i oslobodilačke armije Maroka El Mostafa el Ktiri. - Radi se o okviru za razmjenu ideja i iskustava dvije zemlje i dva naroda, kako bi se uspostavile vrijednosti slobode između Crne Gore i Maroka - kazao je El Ktiri.

Nikolić je rekao da je ovo prva zvanična saradnja sa predstavnicima Maroka. **D.Č.**

i 39 rezervnih. Spisak izabranih kandidata, kako je saopšteno, biće istaknut od danas do 22. marta od devet do 17 časova u prostorijama popisne komisije. **SL.R.**